

Titel: Draft, [Case] 097-2360

Citation: "Draft, [Case] 097-2360", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_097-shoot-workidacc-1992_0005_097_Case_2360/facsimile.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

§ 26. Sammenspillet mellem karis og genis-nominis.

23

7 samspil herom behøver i hovedsak inden af genis i lat.

Det er v. h. af inden af genis at vi kan fælle inden af karis. Der er ul' godt at sige, at ~~den~~ der findes et samspil med 2 kates, vil den ene kat kii virke paa den 2., enten v. at simplice den el v. at kople den. Den kat, der virker paa den 2., vil i kaldes den dominerende kat el kate dominant; den kat, som ~~den~~ virker paa, kaldes i den dominerende kat.

Kaar der er et samspil med karis & genis, er det i alene genis, der optræder som dominant. Men det overens, at karis er dominant over genis, kan komme.

Ij skal nu hypotetisk opstille nogle alene love for samspillet med kate, & derefter vise, hvoreft de love kan danne et fælle af fælle med genis & karis.

I Hfl. en naturlig disposition vil en ekstensiv dominant medføre specificationer en intensiv dominant medføre simplifikation. Et enkelt ex.: 7 spog, hvor nimen er dominerende over karis, & hvor pl er $>$, $q <$, vil der være en dispos til at forøge antallet af karis i q & til at indskrænke antallet af karis i pl ; ligledes hvis nimen i verbet er dominerende over person, hvilket ogsaa ofte er tilfælle, & hvis pl er $>$, $q <$, vil der være en dispos til at forøge antallet af personer i q & til at indskrænke antallet af personer i pl . Simplifikationen kan vise sig enten som en syntaktisering eller som en defektivering. Man finder et oplag af i alle nye germ spog; i de er der som bek. alene fælle karis & fælle personer i pl end der er i q .

II der er en naturlig disposition til at simplificere en domineret kat desto mere, jo flere dominanter der findes, & jo stærkere domineranterne er specificerede. Alene udtrykt: Synchronisme & defivering træder desto lettere, jo flere dominerende kate der findes, & jo flere led de dominerende kate har. Vi skal efter de lov i alene v. h., at kateantallet indskrænkes, jo flere led der findes i genis, & omv. Og vi skal endvidere efter de lov i alene v. h., at kateantallet indskrænkes stadig, hvis der til genis kommer et el flere andre kate, der ogsaa har dominerende over karis. Et eksempel, naar der træder adsk. af oled & adled. Katten af oled & adled er i alene dominerende både i h. t. genis & i h. t. karis. Det er i alene overledet, som er $>$, adledet, som er $<$ & A (ethvert adled kan ogsaa være oled, men ikke omv.: adje, der bris q & k). Derfor er det, at vi i lat faar defing i de pronominale former, som er specielle overledformer: hor, illud, per & ripl p. m. (§ 17).

III En defektivering eller en stærk syntaktisering kan som reaktion medføre en stærkere specification inden for restomraadet. Derfor er det netop i hor & illud at vi finder mange af de karis, som ellers ikke er realiserede overhovedet i latin: illud & q oled er defektiveret, det q o da ab in ad mangler. En defektivering er en følge af det stærke tryk af intensive dominanter; i latin er ul' baade q & n af betydning indvorne. Men defektiveringen medfører en stærkere specification